

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД С ОДЈЕЉЕЊСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ**
РАЗРЕД: **ПЕТИ**
СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА **1**
ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА **36**

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Одјељењска заједница функционише као ученички колектив који има властиту организацију, али уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина, тј. разредник.

- Максималан допринос социјализацији сваког ученика, односно развој социјалних компетенција ученика;
- Допринос развоју когнитивних, емоционалних компетенција;
- Допринос развоју комплетне личности сваког ученика,
- Спознаја ученика о себи, друштву и природи, те потреби њиховог очувања;
- Развијање вјештина комуникације и ненасилног рјешавања конфликта код ученика, те вјештина за адекватно реаговање на насилно понашање.
- Упознати индивидуални развој сваког ученика и континуирано пратити ток развоја (физички, социјални, емоционални, интелектуални, морални и естетски развој ученика);
- Развијати и користити групну динамику и интеракцију у сврху формирања социјално зреле, слободне и одговорне личности ученика водећи рачуна о узрасту ученика;
- Упознати ученике са дужностима, задацима, обавезама и одговорностима као и правилима васпитно-образовног рада и живота у школи;
- Информисати ученике о облицима и критеријима вредновања и оцјењивања,
- Упознати ученике са појмовима потреба, комуникација и конфликт, те са ненасилним начинима и стилевима рјешавања конфликта;
- Оспособити ученике да препознају и усмјере негативне емоције на ненасилан начин, да користе ненасилну вербалну и невербалну комуникацију;
- Оспособити ученике за прихватање различитости и ненасилне облике комуникације;
- Упознати ученике са концептима *Основа демократије*;
- Развијати осјећај патриотизма;
- Развијати еколошку свијест код ученика, те потребу за очувањем личног здравља и околине;
- Учествовати у реализацији културно-забавних, спортских и других активности у школи и друштвеној средини.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставне теме

Оквирни број часова

1. Организација одјељењског колектива	3
2. Култура живљења	5
3. Основи демократије	4
4. Превенција насиља	6
5. Дјечија права	2
6. Учење учења	5
7. Заштита здравља и човјекове средине	5
8. Заштита од мина и других убојитих средстава	1
9. Процјена резултата рада	2
10. Теме по избору	3

Исходи учења	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1:Организација одјељењског колектива (3)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • учествује у изради програма; • наброји правила важна за функционисање одјељењског колектива; • учествује у изради портфолија, • наброји критеријуме за избор радова 	<ul style="list-style-type: none"> • Програм рада одјељењске заједнице; • Начин остваривања програма; • Избор руководства одјељењске заједнице; • Задужење појединца и групе; • Разредни портфолио; • Критеријуми за избор радова. 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура
Тема 2: Култура живљења (5)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • наведе примјере правог и привидног другарства; • наброји добре и лоше примјере комуникације међу вршњацима; • наброји примјере правилног понашања на јавним мјестима; • демонстрира ситуације у којима приказује како треба да се понаша у јавним установама. • опише позитивне емоције/осјећања при завршетку одређених активности. 	<ul style="list-style-type: none"> • Мој најбољи пријатељ; • Право и привидно другарство; • Моји вршњаци и ја; • Међусобне везе (позитивне и негативне особине); • Култура понашања; • Понашање на јавном мјесту (јавне установе); • Психосоцијална помоћ; • Радионица <i>Ритуали завршавања</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура • Физичковаспитање
Тема 3 : Основи демократије (4)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • користи сет питања при анализирању ситуације 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност; • Како ћеш одлучити ко је одговоран? 	

<p>у којој неко мора одлучити ко је одговоран;</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише потребу за ограничавањем моћи особа на позицији ауторитета; • процијени слабе тачке позиције ауторитета; • опише зашто је некад важно ограничити нечију приватност; • користи питања да би анализирао ситуације приватности; • опише зашто је важно на праведан начин скупити информације и донијети одлуку; • опише кораке који су корисни приликом прикупљања информација о доношењу одлука. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ауторитет ; • Колико ауторитета треба имати вођа? • Приватност; • Како можеш одлучити кад треба ограничити нечију приватност? • Правда; • Који су праведни начини да се нешто сазна? • Које су праведни начини да се донесе одлука? 	<ul style="list-style-type: none"> • Познавање друштва • Ликовна култура
--	---	--

Тема 4: Превенција насиља (6)

<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни како невербална комуникација може појачати насиље, те препозна када насилна невербална комуникација може довести до конфликта; • опише начине и стилове ненасилног рјешавања конфликта, те користи вјештине за ненасилно рјешавање конфликта; • наброји прихватљива и неприхватљива понашања у породичном окружењу; • препозна и опише како реаговати и коме пријавити насиље у породици; • наброји елементе кодекса понашања код куће. 	<ul style="list-style-type: none"> • Потребe и насиље; • Комуникација; • Невербална комуникација; • Рјешавање конфликта; • Ненасилно рјешавање конфликта; • Кодекс понашања; • Кодекс понашања код куће. 	<ul style="list-style-type: none"> • Познавање друштва • Српски језик
--	---	---

Тема 5: Дјечија права (2)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • наброји права која сматра посебно важним; • представи цртежом ситуације у којима су права дјетета испоштована . 	<ul style="list-style-type: none"> • Дјечија права која су нам посебно важна; • Дјечија недјеља; • Дан дјечијих права (20.11.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура
Тема 6 : Учење учења (5)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • опише начин учења текста и наведе правила за издвајање битних дијелова; • опише како се воде прибиљешке; • чита прилоге из дјечије штампе, • опише начине кориштења слободног времена. 	<ul style="list-style-type: none"> • Како учити текст? • Издвајање битних дијелова; • Вођење прибиљешки; • Дјечија штампа и књиге; • Шта и како читамо? • Размјена искустава; • Слободно вријеме; • Слободно вријеме и учење (усклађивање жеља, могућности, потреба и обавеза) 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик
Тема 7 : Заштита здравља и човјекове средине (5)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • опише важност одржавања личне хигијене; • опише значај породичног љекара и зубне амбуланте, те редовне контроле здравља; • наведе карактеристике развоја у предпубертетском периоду и правилно се односи према њему; • уочи и наведе утицаје штетних навика и болести оvisности (интернет, алкохол, дуван, наркотици...); • наброји најчешће изворе загађивања околине. 	<ul style="list-style-type: none"> • Хигијена и здравље; • Одржавање личне хигијене; • Породични љекар, зубна амбуланта; • Карактеристике развоја у млађем школском узрасту и наговјештај пубертета; • Штетне навике и болести оvisности; • Интернет; • Алкохол; • Дуван; • Наркотици; • Заштита средине; • Загађивачи околине. 	<ul style="list-style-type: none"> • Познавање природе • Физичко васпитање

Тема 8: Заштита од мина и минско- експлозивних средстава (1)		
Ученик треба да:		
<ul style="list-style-type: none"> • препозна опасна подручја у својој ближој околини; • разумије опасност од ватреног оружја 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Мина никад није сама</i> • Опасност од ватреног оружја у домовима 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура
Тема 9: Процјена резултата рада (2)		
Ученик треба да:		
<ul style="list-style-type: none"> • судјелује у анализи ваннаставним активностима; 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализа рада у протеклој школској години; • Ваннаставне активности 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура
Тема 10: Теме по избору (3)		
Ученик треба да:		
<ul style="list-style-type: none"> • опише значај актуелног догађаја за школу или заједницу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Садржаји по избору ученика или наставника, а могу бити везани за актуелне догађаје у школи и локалној заједници. 	

ДИДАКТИЧКО- МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

- Програм васпитно-образовног рада у одјељењској заједници обухвата више наставних области или тема. Наставне теме су релативно аутономне.
- Реализација програмских садржаја васпитно-образовног рада у одјељењској заједници подразумијева флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на модалитете рада, тако и на динамику извођења.
- Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење исхода учења, могуће је и примјеном садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика.
- Сваки разредник је задужен да креира годишњи програм рада за своје одјељење, уз обавезне консултације и учествовање ученика. Степен учешћа ученика у креирању програма зависиће од узраста ученика.
- Предложени фонд сати за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне теме или садржаје. У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјељењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине: демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјељењски старјешина, у договору са ученицима (колико је то могуће) има потпуну слободу да наставну тему реализује као

цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне теме.

- Разредник осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа.
- Примјеном савремених метода рада на часовима одјељењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а (васпитни рад с одјељењском заједницом) биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења.
- За реализацију садржаја ВРОЗ-а, односно појединих тема, понуђени су сљедећи приручници:
 1. *Бонтон*
 2. *Како учити*
 3. Приручник *Психосоцијална помоћ у школи*
 4. *Основе демократије – први кораци*, приручник за наставнике и сликовнице за ученике
 5. *Упозоравање на mine и друга убојита средства*, Приручник за наставнике основних и средњих школа, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2006.године
 6. *Дидактички комплет о превенцији насиља кроз образовни систем Босне и Херцеговине*, Приручник за наставнике о превенцији насиља које укључује дјецу;
- Одјељењски старјешина може и треба да користи и сву осталу литературу која му је позната и доступна.